

Postanowienie z dnia 17 listopada 2009 r., III CZ 53/09

Niedopuszczalne jest zażalenie do Sądu Najwyższego na postanowienie sądu drugiej instancji w przedmiocie przyznania od Skarbu Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej stronie z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

Sędzia SN Jacek Gudowski (przewodniczący)

Sędzia SN Irena Gromska-Szuster (sprawozdawca)

Sędzia SA Barbara Trębska

Sąd Najwyższy w sprawie z wniosku Marii M. przy uczestnictwie Piotra K., Grzegorza M., Małgorzaty M., Pawła M. i Katarzyny M. o zasiedzenie nieruchomości, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 17 listopada 2009 r., zażalenia wnioskodawczynie na postanowienie Sądu Okręgowego w Nowym Sączu z dnia 11 sierpnia 2009 r. odrzucił zażalenie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 11 sierpnia 2009 r. Sąd Okręgowy w Nowym Sączu oddalił apelację wnioskodawczynie i wniosek uczestniczki postępowania o zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego oraz oddalił wniosek pełnomocnika z urzędu wnioskodawczynie o przyznanie mu kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

Zażalenie na to rozstrzygnięcie wniósł pełnomocnik wnioskodawczynie, żądając jego zmiany i przyznania mu wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 394¹ § 1 pkt 2 k.p.c., dodanym przez ustawę z dnia 19 marca 2009 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 69, poz. 592), zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje także na postanowienie sądu

drugiej instancji co do kosztów procesu, które nie były przedmiotem rozstrzygnięcia sądu pierwszej instancji. Przepis ten rozszerza krąg wyjątków od zasady, że nie przysługuje zażalenie do Sądu Najwyższego na postanowienia sądu drugiej instancji inne niż kończące postępowanie w sprawie. Jako przepis o charakterze wyjątkowym powinien być interpretowany ściśle.

Stosownie do art. 98 k.p.c. regulującego zwrot kosztów procesu, strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Do kosztów tych zalicza się m.in. koszty zastępstwa procesowego strony przez adwokata, jednakże zwrot kosztów procesu, w tym kosztów adwokackich, należy się stronie na zasadach określonych w art. 98 k.p.c. jedynie wówczas, gdy wygrała sprawę. Jeżeli ją przegrała i korzystała z pomocy prawnej udzielonej przez pełnomocnika ustanowionego z urzędu, nie otrzymuje zwrotu kosztów procesu na podstawie art. 98 k.p.c., a więc nie otrzymuje też kosztów związanych z działaniem pełnomocnika z urzędu. W takiej sytuacji powstaje subsydiarny obowiązek Skarbu Państwa wypłacenia pełnomocnikowi z urzędu wynagrodzenia za świadczoną pomoc prawną, o czym stanowi art. 29 ust.1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze jedn. tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188 ze zm.) oraz § 19-21 wydanego na jego podstawie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz.1348 ze zm.), a także odpowiadające im przepisy rozporządzenia w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Świadczenie pomocy prawnej z urzędu jest działaniem dla dobra publicznego, umożliwiającym realizację w postępowaniu cywilnym zasady równości i prawa do sądu. Obowiązek pokrycia tych kosztów spoczywający na Skarbie Państwa ma charakter publicznoprawny i nie jest obowiązkiem pokrycia kosztów procesu w rozumieniu przepisów kodeksu postępowania cywilnego dotyczących tych kosztów. Rozstrzygnięcie sądu w takiej sytuacji o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej stronie z urzędu nie jest orzeczeniem w przedmiocie kosztów procesu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2007 r., III CZ 61/07, "Biuletyn SN" 2008, nr 4, s. 12 oraz uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 25 czerwca 2009 r., III CZP 36/09, OSNC 2010, nr 2, poz. 24). Z tych względów nie można go też uznać za postanowienie „co do kosztów procesu” w

rozumieniu art. 394¹ § 1 pkt 2 k.p.c., który – jak wskazano – powinien być wykładany ściśle. Prowadzi to do wniosku, że także na gruncie nowej regulacji przewidzianej w wymienionym przepisie, niedopuszczalne jest zażalenie do Sądu Najwyższego na postanowienie sądu drugiej instancji w przedmiocie przyznania od Skarbu Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej stronie z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

Biorąc to pod uwagę, Sąd Najwyższy na podstawie art. 394¹ § 3 w związku z art. 398²¹ i art. 373 k.p.c. odrzucił zażalenie.